

Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle

13.6.2024

VN/ 33727/2023

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Ratsastajainliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Ratsastajainliitto ry on hevosalan keskusjärjestö, jonka jäsentalleina on 308 monimuotoisia hevosalan palveluja tarjoavaa yritystä. Ratsastajainliiton tallijäsenyyden ehtona olevat jäsentallikriteerit edellyttävät jäsentallien henkilökunnalta toimintaan soveltuvaa koulutusta. Hevos- ja ratsastusalan yritysten toiminnan kulmakivi on hevosten hyvinvointi ja sen ammattimainen, jatkuva parantaminen ja kehittäminen.

Ratsastajainliiton jäsentalleilla hevosenhoidosta vastaavilta henkilöiltä edellytetään hevosalan ammatillista koulutusta. EU- ja kansallisen tason lainsäädännön uudistaminen tuo alalle jatkuvaa kehitys- ja koulutustarvetta, jonka lisäksi alan kehittyminen kilpailukykyisenä osana suomalaista yhteiskuntaa edellyttää vahvaa ammatillista otetta hevosalan yritystoimintaan.

Elinvoimaisen, kehittyvän ja ihmisten ja hevosten hyvinvointia tukevan ja edistävän hevosalan edellytys on toimijoiden laadukas ammatillinen osaaminen. Hevonen koskettaa ja liittyy Suomessa n. 600 000 ihmisen elämään joiden tarpeisiin hevosalan yrittäjät tuottavat erilaisia palveluita.

Hevosala on tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa monin eri tavoin. Se tarjoaa työtä n. 15 000 henkilölle n. 6500 henkilötyövuoden verran, joka on verrattavissa mittasuhteiltaan Lapin matkailuun ja metsäkoneenkuljetusalaan.

Hevosalan tuottamat terveydelliset, sosiaaliset, ennaltaehkäisevät ja kuntouttavat vaikutukset ovat yhteiskunnan kannalta merkittävät. Pelkästään ratsastuksen harrastajia on noin 160 000, joten ratsastus on merkittävä suomalainen liikuttaja. Hevostoiminnan, sekä muun urheilun ja liikunnan kautta hyvinvointi lisääntyy tutkitusti. Ratsastusta harrastavien määrästä laskettuna, lajia yli 2,5 tuntia viikossa harrastavien määrä tuo yhteiskunnalle liikkumattomuuden kustannussäästöjä yli 30,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Toinen yhteiskunnan kannalta erittäin merkittävä seikka on hevostoiminnan ja muun liikunnan ja urheilun syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus erityisesti lapsille ja nuorille. Pelkästään ratsastusharrastuksen johdosta on syrjäytymisriskistä poistuneiden nuorten elinikäisen kustannussäästön valtiolle arvioitu olevan 1,6 miljardia euroa.

Haastavina aikoina ratsastuksen merkitys korostuu entisestään. Hevos- ja ratsastusala tarjoavat merkityksellisen yhteisön, jossa sosiaalinen ja psyykinen hyvinvointi korostuu. Lisäksi ratsastus on merkittävä kuntoutusmuoto, hevosavusteisia menetelmiä käyttäviä sote-alan ammattilaisia on runsaasti. Lastensuojelunäkökulmasta ennaltaehkäisevälle toiminnalle on tilaus niin syrjäytymisvaarassa oleville lapsille ja nuorille, kuin huostaanoton tarpeessa oleville.

Hevosalan yrittäjien tuottamat terapia- ja hyvinvointipalvelut kuten ratsastusterapia, sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja hevosavusteiset hyvinvointipalvelut tarjoavat arvokkaita mahdollisuuksia erilaisten haasteiden ja tarpeiden tukemiseen, ja niiden merkitys yhteiskunnassa on jatkuvasti kasvussa. Hevosala tuo luonto- ja eläinavusteiset palvelut kaupunkien ja maaseudun rajapintaan.

Hevosala ei ylläpidä pelkästään urheilu- ja harrastusmahdollisuuksia, sillä on lisäksi merkittävä vaikutus maaseudun elinvoimaisuuden, talouden ja kulttuurin ylläpitäjänä ja vahvistajana. Suomalaisella hevostaloudella on 274 miljoonan euron aluetalousvaikutukset vuodessa. Hevosala ulottuu kaupungeista syrjäisille maaseutualueille ja hevostalous tukee maatiloja ja sitä kautta maatalouden huoltovarmuutta tehden ostoja suomalaisilta maanviljelijöiltä 46 miljoonalla eurolla vuosittain.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen leikkaukset ovat paraikaa lausunnolla olevassa lakiesityksessä kohdistumassa merkittävällä tavalla luonnonvara-alan tutkintoihin: maatalouden, metsäalan, puutarha-alan ja hevostalouden perustutkintoihin. Alustavien laskelmien mukaan muutokset tarkoittaisivat vähintään 27 % leikkausta koulutusten rahoitukseen. Jo olemassa olevan rahoituksen avulla on haastava järjestää hevosalan koulutusta tilanteessa, jossa inflaatio ja maatalouden tuotantopanosten jyrkkä kasvu kasvattavat toimintakuluja.

Luonnonvara-alan koulutusten rahoitusleikkauksen perusteena ei voida käyttää tilastoitua opetuksen järjestämisen kuluja per opiskelijatyövuosi, sillä esimerkiksi kiinteistökustannukset eivät kirjaudu koulutuksenjärjestäjittäin luotettavalla tavalla eikä se huomioi vuoden 2022 jälkeistä inflaation ja maatalouden tuotantopanosten jyrkkää kasvua.

Hevosalan ja sen koulutuksen järjestämiseen liittyvälle infrastruktuurille on leimaavaa korkeat kiinteät kustannukset. Mainitut kustannukset muodostuvat muun muassa hevosten ylläpidosta ja niiden hyvinvoinnin jatkuvasta kehittämisestä. Konkreettisenä esimerkkinä on valtion eritystehtäväyhtiö Hevosopisto Oy, jonka hevosmäärä ja rakennusmassa ovat huomattavat.

Rahoituksen leikkaus hevosalan koulutukseen hevostalouden perustutkinnon korimuutoksen johdosta on kohtuuton ja vaarantaa hevosalan koulutuksen järjestämisen, toimintakyvyn sekä yhdenvertaisen liikkeenharjoittamismahdollisuuden, mikä puolestaan heikentää hallitusohjelman vastaisesti Suomen kilpailukykyä.

Yllä mainitun lisäksi hevosalan koulutukseen kohdistuu muuta ammatillista koulutusta koskevat toisen tutkinnon suorittajien rahoituksen leikkaus, asuntolassa asuvien opiskelijoiden rahoituksen leikkaus sekä opiskelumaksujen poistuminen ammatti- ja erikoisammattitutkinnossa. Leikkauksien toteutuminen suunnitellussa mittakaavassa kriisiyttää jo ennestään vaikean koulutustilanteen uhaten romahduttaa valmistuvien ammattilaisten lukumäärän. Mikäli alalle ei valmistu riittävää määrää uusia ammattilaisia, pahin skenaario on yhteiskunnallisesti merkittävän hevosalan näivettyminen Suomessa.

Hevostalouden, maatalouden, metsätalouden ja puutarhatalouden perustutkinnot on säilytettävä kustannusryhmässä 4. Lisäksi pyydämme huomioimaan, että luonnonvara-alan AT ja EAT tutkintojen rahoitusmuutokset johtaisivat tilanteeseen, jossa laadukas koulutuksen järjestäminen ei ole mahdollista korin 1 kertoimella. Luonnonvara-alan AT ja EAT-tutkinnot tulisi siirtää koriin 2. Luonnonvara-alan opiskelijoiden majoituskorvauksen alennus tulee myös perua.

Alojen vaikutus suomalaisten hyvinvointiin ja huoltovarmuuteen on turvattava.

Helsingissä 13.06.2024

Suomen Ratsastajainliitto ry

Jukka Koivisto
toiminnanjohtaja

Minna Peltonen
tallitoiminnan kehittäjä